

Wtorek, 20 września 2016

Sklarczykówka

Sklarczykówka - dom pamięci Wilhelma Macha

U zbiegu ulic Legionów i Krasińskiego znajduje się Dom Pamięci im. Wilhelma Macha, potocznie nazywany „Sklarczykówką”. Budynek został zbudowany w latach 1932-1933 staraniem Józefa Szklarczyka.

W czasie okupacji mieściła się tu siedziba Gestapo. Przez Sklarczykówkę przeszło 2780 aresztowanych, z których 293 osoby zamordowano. Pozostali w większości trafili do obozów koncentracyjnych. W piwnicach budynku można zauważyć napisy, które zostały wryte przez znajdujących się tam więźniów. W fasadzie budynku znajduje się tablica upamiętniająca martyrologię mieszkańców Gorlic w latach okupacji hitlerowskiej.

„Sklarczykówka” była placówką zamiejscową Komisariatu Policji Granicznej (Sipo i SD) w Jaśle tzw. Nebenstelle Gorlice – kierowali nim kolejno: SS-Unterscharführer Hovelmayer, SS-Oberscharführer Otto Friedrich oraz SS-Hauptscharführer Ernst Fundheller. 30 czerwca 1968 roku w Norymberdze za zbrodnie popełnione w Gorlicach zostali osądzeni gestapowcy z Nebenstelle Gorlice: Paul Baron, Ernst Piecha i Otto Fridrich. Wszyscy zostali skazani na dożywocie. W trakcie procesu jako świadek obrony zeznawał Ernst Fundheller. Rozpoznali go świadkowie oskarżenia (m.in. M.Boczoń, M.Szwarc, J.Matelles) jako szefa gestapo w Gorlicach. Fundheller został aresztowany, prawdopodobnie zmarł przed lub w trakcie swojego procesu.

Po wojnie jako miejsce przesłuchań mieszkańców Gorlic przez NKWD wybrano budynek „Sklarczykówki”. Katownia niemiecka przemieniła się w katownię komunistyczną. Po śledztwie w Gorlicach wszystkich aresztowanych pędzono pieszo do Nowego Sącza. Wszelkie próby ucieczki karane były śmiercią. Pewnego razu podczas wyprowadzania aresztowanych ze „Sklarczykówki” próby ucieczki podjął się Henryk Sadowski, były policjant. Niestety, został on na miejscu zastrzelony.

W roku 1985 budynek został przekazany w ręce Związku Nauczycielstwa Polskiego z okazji 80-lecia i 20-lecia śmierci pisarza Bronisława Sartoriusa. Dziś w budynku znajdują się pomieszczenia mieszkalne oraz biura prywatnych działalności.

Źródło: www.sztetl.org.pl